

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PAKIET NR 3

MATERIAŁY DO PRACY W SIECI DORADZTWA

Projekt „*Szkoła kompetencji – województwo śląskie*” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty i współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie w partnerstwie z OŚWIATA i BIZNES sp. z o.o. pod nadzorem Ministerstwa Edukacji Narodowej. Okres realizacji projektu: 01.12.2017r. - 30.09.2019r.

Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji 768 przedstawicieli kadry kierowniczej 768 szkół i przedszkoli, w tym, co najmniej 384 z gmin wiejskich i wiejsko-miejskich w województwie śląskim w zakresie zarządzania szkołami w okresie XII.2017-IX.2019, w szczególności w zakresie realizacji wspomagania w placówkach oświatowych, ukierunkowanego na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia. Osoby, które mogły zostać objęte wsparciem to dyrektorzy i wicedyrektorzy lub osoby pełniące funkcje kierownicze np. kierownicy/liderzy zespołów przedmiotowych, kierownicy świetlic. Z danej placówki oświatowej mogła to być tylko jedna osoba.

Formy wsparcia udzielone beneficjentom projektu:

1. **Szkolenie** dla uczestniczek/uczestników projektu tzn. kadry kierowniczej szkół (768 osób), **składające się z 72 godzin dydaktycznych** (3 spotkania po 3 dni szkoleniowe dla każdej 16-osobowej grupy). Przeprowadzone szkolenia przygotowują ich do pełnienia roli przywódcy nakierowanego na rozwój kompetencji kluczowych uczniów, pomogą im w prowadzeniu w szkole wspomagania nauczycieli w celu podniesienia efektywności nauczania w szkołach. Na bazie umiejętności pozyskanych podczas szkoleń ich uczestnicy, wspierani na miejscu w szkołach przez ekspertów doradców,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

wspomogą w 768 szkołach cykl doskonalenia (wspomagania szkół), od diagnozy potrzeb przez zaplanowanie działań prowadzonych w ramach wspomaganie w wybranych obszarach i ich zrealizowanie.

Cele szkolenia:

- a. wzmocnienie umiejętności przywódczych kadry kierowniczej szkół i przedszkoli dla kształcenia kompetencji kluczowych wśród uczniów, niezbędnych do poruszania się na rynku pracy,
 - b. przygotowanie do planowania i organizowania pracy szkoły w sposób służący kształtowaniu ww. kompetencji uczniów,
 - c. przygotowaniu do realizacji procesu doskonalenia nauczycieli i wspomaganie pracy szkół, w tym prowadzenia diagnoz potrzeb oraz opracowywania planów wspomaganie.
2. **Indywidualne doradztwo** dla uczestniczek/uczestników projektu tzn. kadry kierowniczej szkół. Na bazie umiejętności pozyskanych podczas szkoleń ich uczestnicy, wspierani na miejscu w szkołach przez ekspertów-doradców, przeprowadzą w swoich szkołach cykl wspomaganie - od diagnozy potrzeb przez zaplanowanie działań prowadzonych w ramach wspomaganie w wybranych obszarach i ich zrealizowanie.
- a. **wspieranie** przez zewnętrznych doradców kadry kierowniczej szkół po ukończonym szkoleniu, wykorzystania umiejętności przywódczych w zakresie tematyki szkolenia - 24 godziny na uczestnika/uczestniczkę na miejscu w szkołach i przedszkolach (4 spotkania po 6 godzin doradcy z uczestnikiem/-czką projektu w miejscu jego pracy) od 1 września 2018 roku (zgodnie z Regulaminem konkursu),
 - b. zapewnienie uczestnikom/uczestniczkom **udziału w sieciach współpracy** (wsparcie uczestników) – 30 godzin na osobę, z czego 20 godzin zdalnych poprzez platformę ORE www.doskonaleniewsieci.pl (średnio 2 godziny miesięcznie, każdy doradca prowadzi maksymalnie 10 osobową sieć dla

uczestników projektu, których obejmuje indywidualnym doradztwem) oraz udział w dwóch naocznych spotkaniach sieci - 2 spotkania po 5 godzin.

3. **Uczestnicy projektu po zakończeniu udziału w szkoleniach i podczas procesu doradztwa** są zobowiązani do przeprowadzenia w swoich szkołach **diagnozy potrzeb w zakresie kształcenia kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów tzw. transversal skills**: niezbędnych do poruszania się na rynku pracy obejmujących matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi, ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy), właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy) oraz umiejętność nauczania eksperymentalnego oraz wdrożenia metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia.

We wniosku o dofinansowanie projektu „*Szkoła kompetencji – województwo śląskie*” kształtowanie kompetencji kluczowych zostało opisane w następujący sposób: „*W zakresie poszczególnych kompetencji będziemy proponować działania zgodne z diagnozami uczestników nakierowane na:*

1. *ICT – programowanie oraz wykorzystywanie prostych aplikacji na lekcjach różnych przedmiotów,*
2. *Kompetencje matematyczno-przyrodnicze – wykorzystanie doświadczeń praktycznych w trakcie nauki,*
3. *Kompetencje matematyczne - edukacja matematyczna w klasach najmłodszych,*
4. *Kompetencje językowe – zanurzenie ucznia w języku obcym w trakcie różnych aktywności (nie tylko podczas lekcji),*
5. *W zakresie nauczania eksperymentalnego – wdrożenie do edukacji ekspedycyjnej,*
6. *W zakresie właściwych postaw uczniów – (kreatywność, innowacyjność, praca zespołowa) – włączenie lekcji twórczości służących, rozwijaniu samodzielności i wytrwałości w procesie odkrywania i rozwiązywania problemów oraz działania metodą projektów w praktyce szkolnej,*

7. *W zakresie zindywidualizowanego podejścia do ucznia – wprowadzenie metody tutoringów do działań wychowawczych szkoły.”*

Uczestnicy projektu są zobowiązani również do zapewniania szkole/placówce wspomaganie w wybranych zakresach, zgodnych z przeprowadzoną diagnozą, realizowanego przez wybraną placówkę systemu wspomaganie tzn. placówkę doskonalenia nauczycieli, poradnię psychologiczno-pedagogiczną lub bibliotekę pedagogiczną, z zaangażowaniem pracowników systemu wspomaganie, którzy zostali przeszkoleni w ramach projektu PO KL System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół i wdrożonego do systemu oświaty przepisami rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej dotyczących funkcjonowania placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych. **Doradca ten proces wspomaga.**

Dodatkowo zostanie udzielone **wsparcie ekspertom-doradcom** w postaci ich udziału w sieciach współpracy dla doradców (4 sieci dla 77 doradców) realizowanych stacjonarnie na spotkaniu/-ach dla doradców w Katowicach i zdalnie poprzez platformę www.doskonaleniensieci.pl, prowadzonych przez 4 moderatorów. Sieci doradców są m.in. po to, aby działania przez nich prowadzone w ramach projektu oraz po jego zakończeniu były spójne.

I. Ogólne założenia projektu

Wsparcie szkoleniowe udzielone zostało uczestnikom projektu zgodnie z **Ramowym programem szkoleniowo-doradczym dla kadry kierowniczej szkół/przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów** opracowanym przez ORE w Warszawie i obejmowało następujące 4 moduły szkolenia (załącznik):

- I. Dyrektor jako przywódca edukacyjny (19 h)
- II. Kompetencje kluczowe w procesie edukacji (24 h)
- III. Wspomaganie pracy szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych (18 h)
- IV. Wprowadzanie zmiany (11 h)

Program szkolenia, jego założenia, cele oraz treści, efekty wyrastają z założeń, iż skuteczne kierowanie szkołą to jeden z najważniejszych czynników, które kształtują ogólne

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

warunki nauczania i uczenia się, rozbudzają aspiracje uczniów, rodziców i pracowników szkoły oraz dają im wsparcie, a tym samym przyczyniają się do lepszych wyników nauczania. Szkolni przywódcy pełnią dziś złożoną funkcję, ich zadanie polega na czymś znacznie szerszym niż wyłącznie administrowanie szkołami. Nie mogą być jedynie sprawnymi zarządcami placówek oświatowych. Przede wszystkim muszą się stać przywódcami, zapewniającymi efektywny proces uczenia się uczniów oraz rozwój swoich pracowników.

Kierunek rozwoju szkół/placówek też nie jest dowolny. Powinien być ukierunkowany na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia. Kompetencje kluczowe zostały określone w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE), określają osiem kluczowych kompetencji i opisują najważniejszą wiedzę, umiejętności i postawy związane z każdą z nich.

Jednocześnie w ramach PO WER, w szczególności celu szczegółowego Osi priorytetowej II: *Poprawa funkcjonowania i zwiększenie wykorzystania systemu wspomagania szkół w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia, wspieranych jest sześć następujących kompetencji kluczowych:*

- **porozumiewanie się w językach obcych**, co obejmuje – zdolność wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych oraz mediację i rozumienie różnic kulturowych. Stopień biegłości zależy od kilku czynników oraz możliwości rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanie,
- **kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne.**

Kompetencje matematyczne obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji, z naciskiem na proces, działanie i wiedzę. Podstawowe kompetencje naukowo-techniczne dotyczą opanowania, wykorzystywania i stosowania wiedzy oraz metod objaśniających świat przyrody. Obejmują one rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz odpowiedzialność poszczególnych obywateli,

- **kompetencje informatyczne** obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI), a tym samym podstawowych umiejętności w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) w zakresie m.in. nauki, pracy zawodowej, rozrywki,
- **umiejętność uczenia się** jest związana ze zdolnością konsekwentnego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, indywidualnie oraz w grupach, odpowiednio do własnych potrzeb, a także świadomością metod i możliwości,
- **kompetencje społeczne i obywatelskie**. Kompetencje społeczne to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe oraz wszelkie formy zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Jest to związane z dobrem osobistym i społecznym. Ważne jest zrozumienie zasad postępowania i zwyczajów w różnych społeczeństwach i środowiskach, w których funkcjonują dane osoby. Kompetencje obywatelskie, a zwłaszcza znajomość pojęć i struktur społecznych i politycznych (demokracji, sprawiedliwości, równości, obywatelstwa i praw obywatelskich), przygotowują do angażowania się w aktywne i demokratyczne działania,
- **poczucie inicjatywy i przedsiębiorczość** to zdolność do wcielania pomysłów w czyn. Jest to kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Dana osoba ma świadomość kontekstu swojej pracy i jest zdolna do wykorzystywania pojawiających się szans. Jest to podstawa do nabywania bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o

charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinno to obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż 17.02.2018 w Brukseli został opublikowany ANNEX w formie ZAŁĄCZNIKA do Zalecenia Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, w którym to poddano redefinicji kompetencje kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie. W ramach odniesienia ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- kompetencje w zakresie czytania i pisanania;
- kompetencje językowe;
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Szczegółowy opis powyższych kompetencji można znaleźć:

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/PL/COM-2018-24-F1-PL-ANNEX-1-PART-1.PDF> (pobrano dnia 30.03.2018)

Tak na nowo zdefiniowane kompetencje kluczowe znajdują swoje odzwierciedlenie w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170000356>.

Najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej to:

- 1) sprawne komunikowanie się w języku polskim oraz w językach obcych nowożytnych;*
- 2) sprawne wykorzystywanie narzędzi matematyki w życiu codziennym, a także kształcenie myślenia matematycznego;*
- 3) poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł;*
- 4) kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;*
- 5) rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych;*
- 6) praca w zespole i społeczna aktywność;*
- 7) aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju.*

Kompetencje kluczowe powinny być również kształtowane na poziomie szkoły ponadpodstawowej - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. z 2018 r. poz. 467), która wchodzi w życie 1.09.2018 r.

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego w liceum ogólnokształcącym i technikum należą:

- 1) **myślenie** – rozumiane jako złożony proces umysłowy, polegający na tworzeniu nowych reprezentacji za pomocą transformacji dostępnych informacji, obejmującej interakcję wielu operacji umysłowych: wnioskowanie, abstrahowanie, rozumowanie, wyobrażanie sobie, sądzenie, rozwiązywanie problemów, twórczość. Dzięki temu, że uczniowie szkoły ponadpodstawowej uczą się równocześnie różnych przedmiotów, możliwe jest rozwijanie następujących typów myślenia: analitycznego, syntetycznego, logicznego, komputacyjnego, przyczynowo-skutkowego, kreatywnego, abstrakcyjnego; zachowanie ciągłości kształcenia ogólnego rozwija zarówno myślenie percepcyjne, jak i myślenie pojęciowe. Synteza obu typów myślenia stanowi podstawę wszechstronnego rozwoju ucznia;*

- 2) **czytanie** – umiejętność łącząca zarówno rozumienie sensów, jak i znaczeń symbolicznych wypowiedzi; kluczowa umiejętność lingwistyczna i psychologiczna prowadząca do rozwoju osobowego, aktywnego uczestnictwa we wspólnocie, przekazywania doświadczeń między pokoleniami;
- 3) **umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych**, zarówno w mowie, jak i w piśmie, to podstawowa umiejętność społeczna, której podstawą jest znajomość norm językowych oraz tworzenie podstaw porozumienia się w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- 4) **kreatywne rozwiązywanie problemów** z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie;
- 5) **umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi**, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni;
- 6) **umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł**;
- 7) **nabywanie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania**;
- 8) **umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych**.

W celu dostosowywania się do zmian zachodzących w otaczającym nas świecie, szkoła potrzebuje z jednej strony autonomii, która sprawi, że działania będą dostosowane do jej indywidualnej sytuacji, a z drugiej – wsparcia, które wzmocni te procesy rozwoju i pomoże przygotować się do realizacji wymagań stawianych przez państwo. Stąd, w ostatnich latach, zgodnie z rekomendacjami ekspertów, opracowano założenia nowego modelu wspomagania szkół. Sankcjonuje ten nowy model obecny stan prawny zawarty w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego, na stałe włączając wspomaganie do form nadzoru pedagogicznego. Wskazuje to § 5., iż formami nadzoru pedagogicznego są:

- 1) ewaluacja;
- 2) kontrola;

- 3) wspomaganie;
- 4) monitorowanie.

Wspomaganie - definiuje rozporządzenie – jako działania organu sprawującego nadzór pedagogiczny lub dyrektora szkoły lub placówki, **mające na celu inspirowanie i intensyfikowanie w szkole lub placówce procesów służących poprawie i doskonaleniu ich pracy, ukierunkowane na rozwój uczniów i wychowanków.**

Dalej rozporządzenie wskazuje, iż:

§ 22. 1. Dyrektor szkoły lub placówki we współpracy z innymi nauczycielami zajmującymi stanowiska kierownicze, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego:

- 1) przeprowadza ewaluację wewnętrzną i wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia jakości pracy szkoły lub placówki;
- 2) kontroluje przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki;
- 3) **wspomaga nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności przez:**
 - a) **diagnozę pracy** szkoły lub placówki,
 - b) **planowanie działań rozwojowych**, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego,
 - c) **prowadzenie działań rozwojowych**, w tym organizowanie szkoleń i porad;
- 4) monitoruje pracę szkoły lub placówki.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek w wymaganiu 9 ostatnim - Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi, w charakterystyce wymagania nakłada na dyrektora obowiązek sięgania po uprawnione podmioty do realizacji wspomagania w szkole tj. placówki doskonalenia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne czy biblioteki pedagogiczne (zgodnie z obowiązującymi zapisami rozporządzeń), by zapewnić wspomaganie zewnętrzne – Zapis rozporządzenia brzmi: *Podjmuje się działania zapewniające szkole lub placówce wspomaganie zewnętrzne odpowiednie do potrzeb i służące rozwojowi szkoły lub placówki.* I nie chodzi tu tylko o przeprowadzenie szkoleń, ale o pomoc w przeprowadzeniu realnego

procesu wspomaganie, rozpoczynającego się od diagnozy potrzeb poprzez zaplanowanie i realizację form doskonalenia zakończonych wdrożeniem zmiany, podsumowany procesem oceny efektywności działań.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. z 2002 r., nr 46, poz. 430, z późn. zm.) oraz akt zmieniający Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz.U. 2015 poz. 1973) zmienia model finansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli i w § 2: a) ust. 1. Ze środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli, o których mowa w art. 70a ust. 1 ustawy, dofinansowuje się:

1) organizację i prowadzenie doradztwa metodycznego dla nauczycieli,

2) organizację i prowadzenie:

a) wspomaganie szkół i placówek,

b) sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, w tym nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze,

3) organizację i prowadzenie szkoleń, warsztatów metodycznych i przedmiotowych, seminariów, konferencji szkoleniowych oraz innych form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli, w tym nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze,

4) przygotowanie materiałów szkoleniowych i informacyjnych.

Nowy model doskonalenia nauczycieli zakłada, iż:

- 1) wspomaganie jest adresowane do przedszkola, szkoły i placówki, nie zaś wyłącznie do poszczególnych osób lub grup, takich jak dyrektor czy nauczyciele, co oznacza, że poprzez doskonalenie nauczycieli, pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz system informacji pedagogicznej zapewniany przez biblioteki pedagogiczne, oddziałuje się całościowo na przedszkole, szkołę i placówkę, rozumianych jako złożony, wieloaspektowy system (organizacja);
- 2) wspomaganie pomaga przedszkolu, szkole lub placówce w rozwiązywaniu problemów, a co za tym idzie nie wyręcza jej ani nie narzuca rozwiązań. Oznacza to, że placówki systemu wspomagania czyli placówki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i poradnie psychologiczno-pedagogiczne muszą uwzględniać podmiotową, autonomiczną rolę przedszkola, szkoły lub placówki i ściśle z nią współpracować przy organizowaniu i realizacji wszelkich działań ją wspierających;
- 3) wspomaganie wynika z analizy indywidualnej sytuacji przedszkola, szkoły lub placówki i odpowiada na ich specyficzne potrzeby. Punktem wyjścia wszelkich działań adresowanych do nauczycieli danego przedszkola, szkoły lub placówki powinna być rzetelna diagnoza potrzeb, angażująca społeczność szkolną, przeprowadzana przez dyrektora przedszkola, szkoły bądź placówki we współpracy z osobą odpowiedzialną za udzielenie pomocy we wspomaganiu;
- 4) wspomaganie jest procesem, czyli odchodzeniem od pojedynczych, incydentalnych form pomocy na rzecz długofalowych, obejmujących cały proces wspomagania, poczynając od przeprowadzenia we współpracy z przedszkolem, szkołą lub placówką diagnozy potrzeb, poprzez pomoc w realizacji zaplanowanych działań, towarzyszenie im w trakcie wprowadzanej zmiany, aż po wspólną ocenę efektów i współpracę przy opracowaniu wniosków do dalszej pracy;
- 5) w procesie wspomagania powinno się także uwzględniać efekty kształcenia, w szczególności wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej szkoły lub placówki oraz wyniki sprawdzianu i egzaminów zewnętrznych, a także dostosowywać działania do kierunków polityki oświatowej państwa i wprowadzanych zmian w systemie oświaty. Należy przy tym

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

pamiętać, że wspomaganie ma stanowić pomoc szkole w identyfikowaniu jej potrzeb, a nie rozwiązywać problemy w jej zastępstwie.

Ponadto, aby wspomaganie przyniosło wymierne rezultaty i zmiana szkół i nauczycieli była możliwa, konieczne jest zaangażowanie wielu partnerów zewnętrznych, m.in. placówek doskonalenia zawodowego, organów prowadzących, jednostek nadzoru pedagogicznego.

W procesie zmian i wyzwań stojących przed dzisiejszą edukacją, potrzebna jest przemyślana i efektywna strategia stworzenia warunków umożliwiających rozwój zawodowy, a także wzrost świadomości personelu szkolnego, że jego rola jest kluczowa, zarówno w zakresie poprawy wyników nauczania, jak i jakości pracy szkoły. Dlatego tak ważne jest funkcjonowanie efektywnego systemu kształcenia i doskonalenia kompetencji w zakresie zarządzania dla kadry kierowniczej przedszkoli/szkół/placówek. Wiadomo bowiem, że jednym z najważniejszych czynników stanowiących o sukcesie systemów edukacyjnych jest skuteczność nauczycieli wynikająca z ich przygotowania zawodowego. Dotyczy to także przygotowania dyrektora, który w większości szkół w Polsce jest również nauczycielem. Ponadto, dyrektor odpowiada za tworzenie w szkole warunków organizacyjnych do pracy wszystkim zatrudnionym nauczycielom. To on pełni kluczową rolę w systemie doskonalenia nauczycieli. Od ich motywacji i zdolności do rozpoznania potrzeb zależy bowiem, czy i w jakich kierunkach rozwijać się będzie kadra pedagogiczna szkół. Dyrekcja placówki posiada szereg instrumentów, dzięki którym wpływa na jakość pracy szkoły. Może w tym celu wykorzystywać narzędzia dostępne kadrze kierowniczej, takie jak: kształtowanie planów nauczania, zatwierdzanie programów nauczania i wyboru podręczników, zatrudnianie nauczycieli, ocena ich kwalifikacji i przygotowania do realizacji zadań, ustalanie przeznaczenia środków na doskonalenie nauczycieli, diagnozowanie potrzeb szkół dla ustalenia niezbędnego zakresu wspomaganie, itd. To, czy dyrektor w procesie zarządzania placówką oświatową z tych narzędzie korzysta, to już odrębna kwestia. **Mając na uwadze wskazane zadania dyrektora szkoły, realizowany projekt ma na celu działania, których efektem będzie przygotowanie dyrektorów, wicedyrektorów i innych osób pełniących funkcje kierownicze w szkole do planowania i organizowania pracy szkoły w sposób**

służący kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy.

Zrealizowane szkolenia, były głównym działaniem projektowym, miały pomóc kadrze kierowniczej przedszkoli/szkół/placówek zrozumieć ich miejsce w kompleksowym systemie wspomagania pracy przedszkoli/szkół/placówek w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia. Szkolenie miało na celu wdrożenie do praktyki szkolnej kompetencji kluczowych uczniów i uwrażliwienie kadry kierowniczej na znaczenie ich kształtowania.

Po zakończonym cyklu szkoleniowym przewidziane do realizacji tzw. **działania doradcze**, stanowiące dopełnienie rozwoju zawodowego kadry kierowniczej poprzez możliwość stałej i długofalowej współpracy zarówno z innymi osobami mierzącymi się z podobnymi zadaniami, jak i wsparcie doradcze specjalistów. Ma także temu służyć udział uczestników projektu w sieciach współpracy i samokształcenia adresowanych do nich. Osoby uczestniczące w sieciach będą miały okazję do wymiany doświadczeń, wzajemnego uczenia się, a także będą miały stały kontakt ze swoim doradcą.

II. Działania związane ze szkoleniem i doradztwem

Projekt zakłada wdrożenie programu szkoleniowo-doradczego wraz z pakietem przykładowych rozwiązań organizacyjno-metodycznych, wypracowanych w ramach projektu pozakonkursowego ORE Przywództwo – opracowanie modeli kształcenia i wspierania kadry kierowniczej systemu oświaty.

Projektodawca i Partner projektu są zobowiązani w ramach realizowanego projektu do:

- a) przygotowania szczegółowych planów i programów szkoleniowych odpowiadających wymogom określonym w ramowym programie szkoleń przygotowanym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach projektu pozakonkursowego wraz z innymi zasobami szkoleniowymi – UJ w Krakowie.

- b) przeprowadzenia dla każdej grupy szkoleniowej 72h szkolenia, podzielonego na 3 moduły po 3 dni każdy, w celu wzmocnienia umiejętności przywódczych dla kształcenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz stosowania metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia – UJ w Krakowie.
- c) przygotowania szczegółowych planów i programów doradczych odpowiadających wymogom określonym w ramowym programie doradczym przygotowanym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach projektu pozakonkursowego do 1.10.2018 - Oświata i Biznes Katowice.
- d) przeprowadzenia dla każdego uczestnika projektu 24h indywidualnego doradztwa wspierającego wykorzystanie w trakcie procesu wspomaganie, umiejętności przywódczych oraz wiedzy na temat stosowania metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia, zdobytych podczas szkolenia, 1 doradca obejmuje wsparciem maksymalnie 10 uczestników projektu - Oświata i Biznes Sp. z o.o. Katowice.
- e) zorganizowania w województwie śląskim – z wykorzystaniem platformy www.doskonaleniewsieci.pl – 77 sieci współpracy dla kadry kierowniczej szkół (768 uczestników – 77 doradców- 77 sieci) i placówek oraz nadzoru nad uczestnictwem każdego uczestnika projektu w sieciach współpracy na platformie e-learningowej www.doskonaleniewsieci.pl jako formy doradztwa w trakcie prowadzenia wspomaganie (768 uczestników – 77 doradców- 77 sieci – każdy uczestnik 20h zdalnych, średnio 2 godziny w miesiącu) oraz udział w dwóch spotkaniach naocznych po 5 godzin (łącznie 10 godzin naocznych) – łącznie w wymiarze min. 30h.

Szczegółowe plany i programy szkoleniowo-doradcze zostaną przygotowane zgodnie z wymaganiami określonymi w ramowym programie szkoleniowo-doradczym (załącznik nr 15 do regulaminu konkursu).

III. Ogólne założenia pracy doradców w projekcie

Zasady realizacji doradztwa

Po zakończeniu cyklu szkoleń każdy uczestnik projektu jest zobowiązany do zorganizowania procesu zewnętrznego wspomagania – w placówce, którą zarządza – standardowego procesu wspomagania, tj. od diagnozy potrzeb rozwojowych danej placówki, poprzez przeprowadzenie działań niezbędnych do zaspokojenia tych potrzeb, aż po wnioski i wskazówki na przyszłość. Będzie go prowadził we własnym rytmie, zgodnie z własnym harmonogramem, niemniej jednak istotnym jest, aby w procesie tym uczestnik nastawił się właśnie na kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów, niezbędnych do poruszania się na rynku pracy, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz wdrożenia metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia i nauczania eksperymentalnego, by spróbował przełożyć wiedzę, zdobytą podczas szkoleń, na praktykę.

Równoległe z procesem wspomagania funkcjonować będzie wsparcie projektowe w formie doradztwa, niemniej jednak przeprowadzenie wspomagania przedszkoli/szkół/placówek nie będzie realizowane ze środków PO WER. **Doradcy/konsultanci finansowani z projektu mają służyć kadrze kierowniczej pomocą w przygotowaniu się do procesu wspomagania oraz podczas jego realizacji.**

Doradcy wspomagając kadrę kierowniczą mogą m.in.:

- pomóc dyrektorom w opracowaniu diagnoz potrzeb w zakresie kompetencji kluczowych, opracowaniu planu wspomagania szkoły oraz pomocy dyrektorowi przeprowadzenia rocznego planu wspomagania
- wspieranie dyrektora w miejscu pracy m.in. przy planowaniu i organizacji pracy szkoły, planowaniu i realizacji współpracy dyrektora z radą rodziców, samorządem uczniowskim i radą pedagogiczną przy wstępnej diagnozie potrzeb, nawiązywaniu współpracy z placówką/osobą wspomaganą, która wesprze szkołę/przedszkole w procesie rozwoju,
- pomóc dyrektorom przygotować się do wspomagania,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- przedyskutować z nimi, jak wygląda otoczenie placówki, na kogo można liczyć, z jaką placówką doskonalenia, poradnią czy biblioteką można nawiązać współpracę, aby proces wspomagania przeszedł w sposób efektywny,
- pomóc w odpowiedzeniu dyrektorowi na pytanie, co mogą zrobić w swojej placówce, by kompetencje kluczowe były kształtowane, co zrobić, aby zwiększyć motywację nauczycieli, wspierać ich we wdrażaniu zmian, utrzymaniu efektów wspomagania itp.

Doradca jest w istocie osobą wspomagającą dyrektora we wdrażaniu kompleksowego wspomagania szkoły ukierunkowanego na rozwijanie wybranej w drodze diagnozy wewnętrznej kompetencji kluczowej.

Zadaniem doradcy nie jest:

- prowadzenie spotkań, narad z radą pedagogiczną szkoły/placówki na temat wspomagania, może towarzyszyć dyrektorowi w trakcie takiego spotkania,
- prowadzenie diagnozy w szkole, placówce, powinien towarzyszyć dyrektorowi, służyć wiedzą i doświadczeniem,
- planowanie działań rozwojowych, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego,
- prowadzenie działań rozwojowych np. szkoleń lub innych form doskonalenia zawodowego nauczycieli,
- monitorowanie wspomagania,
- przeprowadzenie ewaluacji zaplanowanych działań rozwojowych.

Doradcy będą się również przyglądać samodzielnym działaniom dyrektorów, by dowiedzieć się, na ile samo procesowe wspomaganie szkół, wpisało się już w rzeczywistość szkolną i w jaki sposób próbuje się zaszczepić temat kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Uczestnik projektu potwierdzi fakt przeprowadzenia całego cyklu doskonalenia, od diagnozy potrzeb przez zaplanowanie działań prowadzonych w ramach wspomagania w wybranych obszarach i ich zrealizowanie, przekazaniem Projektodawcy za pośrednictwem Partnera projektu Oświata i Biznes w pierwszej kolejności planu wspomagania, poprzedzonym

przeprowadzoną diagnozą, a następnie złożeniem podpisu na oświadczeniu o zrealizowanym wsparciu.

IV. Zadania doradcy

Do zadań pojedynczego doradcy należy:

- wsparcie dyrektora w miejscu jego pracy m.in. przy planowaniu i organizacji pracy przedszkola/szkoły/placówki, planowaniu i realizacji współpracy dyrektora z radą rodziców, samorządem uczniowskim oraz radą pedagogiczną, przy wstępnej diagnozie potrzeb, nawiązaniu współpracy z placówką/osobą wspomagającą, która wesprze szkołę/przedszkole w procesie rozwoju itp.
- moderowanie sieci współpracy i samokształcenia. Sieć przeznaczona dla dyrektorów, których doradca obejmuje wsparciem. Sieć to pole do wymiany doświadczeń z innymi osobami oraz narzędzie pozwalające na prowadzenie stałego wsparcia z wykorzystaniem platformy internetowej www.doskonaleniesieci.pl,
- pomoc wspieranym dyrektorom przy przygotowywaniu rozwiązań ewentualnych problemów organizacyjnych lub dydaktyczno-wychowawczych, wskazanie literatury przedmiotu, przykładów dobrych praktyk,
- zebranie materiałów (wypracowanych podczas wsparcia) i przekazanie ich Projektodawcy.

Przez nadzór nad uczestnictwem każdego uczestnika projektu w sieciach współpracy na platformie e-learningowej rozumieć należy formalne włączenie wsparcia w postaci wirtualnej do programu doradztwa, zapewnienie informacji na temat sposobu działania platformy elearningowej, wymaganych danych do rejestracji, logowania i korzystania dostępnych na niej zasobów oraz weryfikację wiedzy zdobytej przez uczestników podczas tego rodzaju wsparcia. Koordynatorami/moderatorami sieci będą doradcy.

- udział w sieci dedykowanej doradcom, z wykorzystaniem platformy internetowej www.doskonaleniesieci.pl

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- pomoc wspieranym dyrektorom przy przygotowaniu rozwiązań ewentualnych problemów organizacyjnych lub dydaktyczno-wychowawczych, wskazanie literatury przedmiotu, przykładów dobrych praktyk,
- zebranie materiałów (wypracowanych podczas wsparcia dyrektorów) i przekazanie ich Projektodawcy.

Efektom realizacji projektu musi być przeprowadzenie przez uczestników projektu procesu wspomagania szkoły, trwającego 10 miesięcy (1 IX 2018 – 30 VI 2019) w zakresie kształcenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz wdrożenia metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia.

Wsparcie musi zostać zorganizowane z zaangażowaniem pracowników systemu wspomagania, którzy zostali przeszkoleni w ramach projektu PO KL System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół i wdrożonego do systemu oświaty przepisami rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej dotyczących funkcjonowania placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych.

Projekt ma na celu zapewnienie uczestnikom nie tylko wsparcia w postaci szkoleń i doradztwa, ale również wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce pod okiem doradcy.

V. Sieci współpracy i samokształcenia

Udziału uczestników projektu w sieciach współpracy (wsparcie uczestników) – łącznie 30 godzin na osobę, z czego 20 godzin zdalnych poprzez platformę ORE www.doskonaleniewsieci.pl (średnio 2 godziny miesięcznie, każdy doradca prowadzi maksymalnie 10 -osobową sieć dla uczestników projektu, których obejmuje indywidualnym doradztwem) oraz organizacja w dwóch naocznych spotkaniach sieci 2 spotkania po 5 godzin.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Osoby uczestniczące w sieciach współpracy będą miały okazję do wymiany doświadczeń, wzajemnego uczenia się.

1. Tematyka pracy sieci zostanie szczegółowo określona przez każdego z doradców w szczegółowym planie pracy sieci. Może m.in. obejmować diagnozy potrzeb, roczne plany wspomaganie, kształtowanie kompetencji kluczowych, realizację działań rozwojowych, przekazywanie informacji o zmianach w prawie oświatowym (w systemie edukacji), wsparcie dla uczestników w sferze rozwiązywania problemów organizacyjnych, dydaktyczno-wychowawczych.
2. Pierwsze spotkanie naoczne uczestników sieci powinno odbyć się we wrześniu/październiku 2018 roku. Podczas pierwszego spotkania (z wykorzystaniem komputerów) powinny zostać przedstawione informacje na temat sposobu działania platformy elearningowej doskonaleniemiesci.pl, logowania i korzystania z jej zasobów. Spotkanie naoczne sieci może odbyć się w jednej z placówek uczestników sieci lub w udostępnionej lokalizacji przez Partnera projektu.
3. Podejmowanie działań aktywizujących uczestników sieci. Praca doradcy w sieci nie może ograniczać się jedynie do wyszukiwania materiałów i jedynie dzielenia się materiałami i informacjami. Platforma nie może stać się jedynie źródłem wiedzy, ale musi również stanowić miejsce dla wymiany doświadczeń, dzielenia się rozwiązaniami, problemami dobrymi praktykami, a także opracowaniem i zaprezentowaniem na forum własnych rozwiązań organizacyjnych lub dydaktycznych.
4. Spotkania naoczne w sieci (2 spotkania po 5 godzin) – pierwsze ze spotkań stacjonarnych sieci powinno odbyć się we wrześniu, najpóźniej października. Na spotkaniu tym, uczestnicy powinni otrzymać wsparcie doradcy w formalnym włączeniu do wsparcia w postaci wirtualnej do programu doradztwa poprzez zapewnienie informacji na temat sposobu działania platformy elearningowej, wymaganych danych do rejestracji, logowania i korzystania z dostępnych na niej zasobów oraz weryfikację wiedzy zdobytej przez uczestników podczas tego rodzaju wsparcia.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Biuro Lidera Projektu:

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Spraw Publicznych
Zakład Zarządzania w Edukacji
ul. Łojasiewicza 4/3.342
30-348 Kraków
tel. 00 48 691 42 87 42

Biuro Partnera Projektu:

Śląskie Centrum Edukacji OŚWIATA
al. Korfantego 141, 40-154 Katowice
tel. +48 32 204 14 73 w. 22.
e-mail: odn@oswiata.slask.pl;
godziny pracy: poniedziałek - piątek 8.00-16.00